

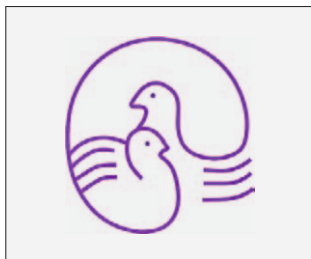

Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu pedijatriju Hrvatskoga liječničkog zbora

Mirjana Kolarek Karakaš^{1,2}✉

¹ Specijalistička pedijatrijska ordinacija Mirjana Kolarek Karakaš dr. med. spec. ped.

² Sveučilište Sjever-Sveučilišni centar Varaždin

SL. 1. GRB DRUŠTVA

Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu pedijatriju osnovano je temeljem inicijative pokrenute u Šibeniku 1995. godine, za vrijeme održavanja VIII. simpozija socijalne pedijatrije. Na čelu 23 potpisnika potpore bili su prof. dr. sc. Ivo Švel, spec. pedijatar, dodatno školovan na temu socijalne pedijatrije u Parizu, koji je postigao prvi doktorat iz pedijatrije u Hrvatskoj, prof. dr. sc. Josip Grgurić, spec. pedijatrije, osnivač i prvi predsjednik Hrvatskog društva za preventivnu i socijalnu pedijatriju, sada počasni predsjednik, koji je svoj profesionalni, ali i velik dio osobnog života utkao u aktivnosti za poboljšanje kvalitete života i zdravlja najmlađih i dr. Vesna Bosanac, spec. pedijatar, legendarna ravnateljica vukovarske bolnice u Domovinskom ratu.

Dosadašnji predsjednici, prof. dr. sc. Josip Grgurić, prof. dr. sc. Milivoj Jovančević, spec. pedijatrije i Đurđa Španović, dr. med., spec. pedijatrije uspješno su vodili Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu pedijatriju prema etabliranom nivou i prepoznatljivosti, u težnji stvaranja najboljih mogućih uvjeta za ostvarenje optimalne razine zdravlja djece Republike Hrvatske.

Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu pedijatriju nastalo je iz potrebe da struka osigura svoj djeci pravilan rast i razvoj, zdravu prehranu, pravovremenu imunizaciju, adekvatne higijenske uvjete za stanovanje, kvalitetno obrazovanje i senzibilizaciju društva za socijalne potrebe djeteta. (Prof. dr. sc. Josip Grgurić)

Istraživanja u području raznih znanstvenih disciplina upućuju da je ulaganje u programe i usluge namijenjene djeci vrlo isplativa investicija koja donosi višestruke koristi kako za djecu tako i za njihove roditelje, državu u kojoj žive i društvo u cjelini. Ulaganje u zdravlje djece pozitivno utječe na gospodarski rast. Programi i usluge namijenjeni djeci isplative su socijalne investicije, posebno ako je riječ o djeci u rizicima. Oni su važni u cilju unaprjeđenja dječje dobrobiti, ali i zbog velikih demografskih izazova Republike Hrvatske koja je u depopulacijskoj fazi stanovništva¹.

Na poticaj prof. dr. sc. Josipa Grgurića i u suradnji sa Savezom društava Naša djeca Hrvatske, a pod pokroviteljstvom Ureda UNICEF-a, Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu pedijatriju postaje aktivni sudionik programa *Gradovi/općine prijatelji djece*, s ciljem podrške lokalnoj zajednici u osiguranju potrebnih uvjeta za bezbrižan, siguran, zdravljem i obrazovanjem ispunjen život djece. Jednako tako sudjeluje u akcijama *Rodilište – prijatelj djece* i *Za osmijeh djeteta u bolnici*.

Nema kvalitetne zdravstvene zaštite bez napredovanja u struci, nema odgovarajuće brige o djeci samo temeljem sprječavanja bolesti, bez empatije za položaj djece u obitelji i društvu u cjelini, bez osiguravanja i pronalaženja najboljih mogućnosti za rast i razvoj djeteta. Uz nadogradnju stručnog znanja, Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu pedijatriju traži načine kako poboljšati organizaciju pedijatrijske skrbi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, kako pomoći kolegama primarnim pedijatrima u rješavanju svakodnevnih osobnih problema koji ih svakim danom sve jačim intenzitetom opterećuju, ali u jednu ruku i zblizuju. Samo

SL. 2. KOLAREK KARAKAŠ,
DR. MED. PREDSEDJENICA
HDPSP; ĐURĐA ŠPANOVIĆ,
DR. MED., BIVŠA PREDSEDJENICA
HDPSP; BRANKA PIRIJA,
DR. MED. DOPREDSEDJENICA
HDPSP; ANDREA KOSTINČER-
POJIĆ ČLANICA UO HDPSP

✉ Adresa za dopisivanje:

Mirjana Kolarek Karakaš, dr. med.; T. Miškulina 7, Varaždin, e-pošta: dr.m.karakas@gmail.com

zadovoljan liječnik ima zadovoljnog pacijenta. Stoga je naša uloga ujedno briga i za naš stalež. Provodimo zdravstveni pristup djetetu ne zapostavljajući socijalnu i preventivnu dimenziju i uvijek smo u službi djece.

Do sada smo održali 41 simpozij i tri kongresa dječjeg zdravlja, pod motom *Primarni pedijatar kao nositelj sveobuhvatne brige o zdravlju djece*. Obradili smo teme od velike važnosti za zdravlje djece i za njihovu sigurnu budućnost. Vrijeme u kojemu živimo nepredvidljivo je, sve manje bezbrižno čak i za našu djecu. Teško je neke događaje predvidjeti, ali na sve moramo biti spremni. Pandemija COVID-19, potres i ratna kriza ugrozili su živote svih nas, osobito djece kao najranjivije skupine kojoj je uskraćeno djetinjstvo, najvažnije razdoblje života koje oblikuje, usađuje stavove, izgrađuje mostove ili zidove, stvara dobre ili loše ljude. U suvremenom svijetu mentalno zdravlje djece ozbiljno je ugroženo. Simpoziji su održavani i u ratnom razdoblju s temama: *Dijete u ratu*, *Psihosocijalna pomoć djeci*, *Djeca ranjena tijekom rata u Hrvatskoj*. **Djeca nemaju vremena čekati bolje vrijeme. Ona žive sada!**

Teme Kongresa obuhvatile su razvoj svijesti, rani jezični razvoj, holistički pristup u prepoznavanju, dijagnostici i terapijskim postupcima poremećaja iz spektra autizma i pomoć u usvajanju jezika za učenike osnovnih škola. Vršnjačko nasilje nas okružuje od najranije, vrtićke dobi. Svako nasilje treba spriječiti u začetku. Danas samo ugriz, sutra već udarac, za koju godinu smrtni ishod. Institucije i društvo moraju reagirati na vrijeme. Ne smijemo zatvarati oči misleći da je nešto samo prolazna faza, jer ona može postati konstanta.

U okviru Trećeg kongresa predstavljen je Nacionalni program za zaštitu i promicanje dojenja RH za razdoblje od 2022. do 2025. godine, koji se zalaže za društvo usmjereno prema dojenju i majčinom mlijeku kao zlatnom standardu u prehrani dojenčeta.

Nacionalni program poticanja čitanja od najranije dobi pokrenut je od strane Ministarstva kulture i medija u suradnji s Ministarstvom zdravstva i uz podršku Hrvatskoga pedijatrijskog društva i Hrvatskog društva za preventivnu i socijalnu pedijatriju. Brojna znanstvena istraživanja pokazala su kako je čitanje djetetu od najranije dobi jednako važno za njegov razvoj kao potreba za hranom, zdravljem, odmorom, igrom. Evidentno je da pismenost utječe na zdravlje te je čitanje djeci važno u okviru javnozdravstvenih mjera u promociji zdravlja djece.

Sve veći broj djece i odraslih s prekomjernom tjelesnom težinom potiče nas na mjere zaustavljanja toga trenda, u cilju smanjenja kroničnih nezaraznih bolesti do 2030. godine. Niti jedna država to nije do sada uspjela postići. Na Kongresu je predstavljen i Nacionalni program *Živjeti zdravo* koji provodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo u partnerstvu sa županijskim zavodima za javno zdravstvo.

Nismo mogli izbjeći temu COVID-19 uz usporedbu različitih puteva vakcinacije vektorskim i drugim cjepivima, prikaz rada post-COVID ambulante, provedenih studija o COVID-19, uz pokazatelje rada primarnih pedijatara za vrijeme pandemije COVID-19 koji ukazuju da se djelatnost zdravstvene zaštite djece na primarnoj razini prilagodila novim okolnostima i ostala dostupna pacijentima. Evidentan je bio porast broja ukupnih kontakata (posjeti, pregledi, pozivi, e-mailovi, društvene mreže). Usprkos pandemiji, preventivne aktivnosti (sistematski pregledi, cijepjenja) redovito su se provodile.

Sl. 3. URED PREDsjedNIKA REPUBLIKE HRVATSKE: ĐURĐA ŠPANOVIĆ, DR. MED., BIVŠA PREDsjedNICA HDPSp; LIDIJA PTUJEC, DR. MED., TAJNICA HDPSp; DOLORES GALL-SVIDEREK, DR. MED., DOPREDsjedNICA HDPSp; BRANKA PIRIJA, DR. MED., DOPREDsjedNICA HDPSp; PRIM. MR. SC. GIOVANA ARMANO, DR. MED.; MIRJANA KOLAREK KARAKAŠ, DR. MED., PREDsjedNICA HDPSp; PRIM. MR. SC. MARIJA ČATIPOVIĆ, DR. MED.; ĐENI MOMIĆ, DR. MED., ČLANICA UO HDPSp

Sl. 4. MIRJANA KOLAREK KARAKAŠ, DR. MED., PREDsjedNICA HDPSp; PRIM. DR. SC. ĐURĐICA ŠEŠO-ŠIMIĆ, DR. MED., ČLANICA UO HDPSp; ĐURĐA ŠPANOVIĆ, DR. MED., BIVŠA PREDsjedNICA HDPSp; PROF. DR. SC. GORAN ŠIMIĆ, DR. MED., POZVANI PREDAVAČ

SL. 5. SUDIONICI 3. KONGRESA DJEČJEG ZDRAVLJA ODRŽANOG U POREČU 2022. GODINE

Ponosni smo na dostignuća na planu zaštite i unaprjeđenja zdravlja djece, njihova rasta i razvoja i osobito prevencije bolesti. Nastojimo u suradnji s Hrvatskim liječničkim zborom i Hrvatskom liječničkom komorom djelovati na politiku osiguravanja neophodnoga pedijatrijskog kadra bez kojega nema niti pedijatrije na primarnoj razini. U suradnji s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku potaknuli smo vidljivost problema ugroženosti pedijatrijske skrbi na području potresom pogođene Sisačko-moslavačke županije. Hrvatsko društvo za preventivnu i socijalnu pedijatriju član je ECPC-a (engl. *European Confederation of Primary Care Paediatricians*). Pod vodstvom prof. Grgurića organizirano je pet međunarodnih škola za socijalnu pedijatriju:

Šibenik, 2007., *Early child development* Dubrovnik, 2009., *Early emotional child development* Dubrovnik, 2011., *The rights of children with disabilities in early childhood* Zagreb, 2012., *Adverse factors influencing child development* Zagreb, 2016., *Child in a city* Godine 2007. u Šibeniku je ujedno održan i godišnji sastanak ISSOP-a (engl. *International Society of Social Pediatrics and Child Health*), interdisciplinarnog, nevladinog, neprofitnog znanstvenog tijela otvorenog svim stručnjacima za dječje zdravlje. Svjesni činjenice gdje su poluge moći, potaknuli smo sjednicu Odbora za zdravstvo Hrvatskog sabora o aktualnoj temi nedostatka primarnih pedijatarata i nedovoljnoj razini motiviranosti za specijalizaciju iz pedijatrije. Samo aktivni sudionici u sustavu znaju prepoznati probleme, ali i ponuditi rješenja. U razgovoru s ministrom zdravstva prof. Berošem dotakli smo se većine postojećih problema, među ostalim i o našem zahtjevu o uvođenju subspecijalizacije iz preventivne i socijalne pedijatrije. Zalažemo se da pedijatri iz primarne zdravstvene zaštite ostvare mogućnost napredovanja u struci kao i svi ostali pedijatri kroz kontinuiranu i institucionaliziranu edukaciju iz preventivne i socijalne pedijatrije u cilju osiguranja fizičkog, psihičkog i socijalnog zdravlja djece. Na poziv predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića prisustvovali smo sastanku na Pantovčaku govoreći o izazovima primarne pedijatrije i potrebi većeg angažmana društva oko osiguranja budućnosti primarne pedijatrije, te najviše moguće razine zdravlja za najvulnerabilniju skupinu stanovništva, našu djecu. Logo društva čini golubica, simbol mira, ljubavi i predanosti. To su vrijednosti koje želimo usaditi u sredinu u kojoj živimo, kako bismo našoj djeci ostavili trag kojim će nastaviti. **O djeci moramo brinuti danas, jer već sutra više neće biti djeca.** I kao što piše libanonski pjesnik Khalil Gibran: „Dječje duše nastanjuju kuće sutrašnjice, koje mi ne možemo posjetiti čak ni u snovima.“

A možda su baš pedijatri ti koji mogu malo proviriti...

LITERATURA

1. Babić Z. Ulaganje u djecu kao visokoisplativa socijalna investicija. *Pediatr Croat.* 2020;53–62.